

Hamar den 11. mars 1946.

R A P P O R T
til
Hamar Politikammer.

105060

30.

Avgitt av: Politikonstabel Henry Lie.

Ad: Bertel Brun, Stange.
Lardssvik.Avhørt i Hamar Kretsfengsel den 28/2-1946:
Siktede Bertel Brun, forklarer:Ad: Siktedes virke som hirdleder i Hedmark:

Jeg ble utnevnt til hirdleder i Hedmark i begynnelsen av juli 1940 av daværende fylkesfører Lundesgaard. Jeg innehadde dette hvervet til ca. 1. februar 1941, da jeg reiste til fronten. Jeg var bare menig hird i den første tiden, men ble senere utnevnt til sveitfører i hirden i desember 1940.

Som hirdleder var jeg med på å bygge opp og organisere hirden i Hedmark krets, d.v.s. i bygdene: Ringsaker, Les, Furnes, Vang, Løten, Stange og Rømsdal, og også Hamar.

Det var jeg som hadde ansvaret av oppbygningen og organiseringen av hirden i Hedmark den første tiden. Såvidt jeg husker så forel det i den første tiden ingen spesielle instruksjoner for hirdarbeidet, med unntagelse av en slags håndbok: "Med hirden til kamp og seier". Jeg organiserte således hirden i Hedmark for det meste etter eget skjønn, og etter samråd med daværende regimentsfører i hirden, Oliver Høystad. Som et ledd i dette arbeide sendte jeg også ut rundskriv til hirdmennene. Jeg kan ikke huske å ha sendt ut noen flere rundskriv.

I min tid som hirdleder ble det ikke drevet noen andre øvelser i hirden enn noe fotekseris og ordens- og anstandsovelser. Hirden hadde i denne tid ikke noen slags våpen. Personlig hadde jeg levert inn min private pistol til tyskerne sommeren 1940. I min tid som hirdleder ble det ikke drevet noen slags våpenøvelser i hirden, således ble det heller ikke drevet øvelsesskyting med selong-geværer. Hirden deltok ikke i noen slags aksjoner i denne tiden. Det ble arrangert noen propagandamarsjer, således en gang i Løven, en gang i Stange og Hamar, og dessuten ble den benyttet som ordensvern ved N.S.-møter.

Etter at jeg reiste til fronten i februar 1941, har jeg ikke hatt noe med hirdarbeidet i Hedmark å gjøre. Det er riktig at jeg var tilstede på et kombinert N.S.- og hiranste i fjaset på Bodø i Stange i 1944. Jeg hadde ikke noe med innkallelisen til dette møte å gjøre. Jeg var heller ikke tilknyttet hirden i Hedmark på denne tiden, men sto som reserve i hirdmarinen. Det er riktig at jeg holdt en tale på møtet, og ledet også noe gymnastikk og springmarsj.

Jeg har aldri deltatt i jakt etter ranter russere i Stange.

Ad: Siktedes andre tillitshverv i N.S.

I den første tiden etter at jeg var blitt medlem av N.S. i 1940, innehadde jeg en kort tid noen tillitshverv i N.S.-fylkesorganisasjon. Således var jeg i en ganske kort tid fra juli 1940 propagandaleder, noe senere ble jeg organisasjonsleder. Jeg innehadde ikke noen av disse hvervene lengre enn til ut på ettersommeren 1940. Disse tillitshvervene var alle ulønnet.

Antagelig i februar 1944 ble jeg utnevnt til propagandaleder i Stange lag av N.S. Jeg var først blitt tilsatt om jeg ville påta meg hvervet som lagfører i Stange, men dette avslo jeg. Noe senere ble jeg så av fylkesfører i Stange utnevnt til ~~fxikxxfxrxrx~~ propagandaleder. Jeg tok meg dette hvervet, men arbeidet svært lite som propagandaleder. Jeg nøttet en del propaganda-materiell fra fylkesorganisasjonen, slikt som brosjyrer, plakater o.l. Jeg fordelte en del av dette, både til medlemmer av N.S.

og ikke-medlemmer. Jeg hadde dessuten en avtale med lederen av N.S.U.F. i Stange, om at disse skulle overta og fordele dette propagandamateriellet, men det ble som regel ikke noe av.

Jeg søkte en gang fylkesføreren om å bli løst fra hvervet som propagandaleder, men jeg måtte fortsette som sådan like til krigens slutt.

I tiden fra jeg meldte meg inn i N.S. i 1940 og til jeg reiste til fronten i 1941 drev jeg en del propaganda for N.S. Dette var særlig blant folk i nærheten av min bopel i Stange, og det er sant at jeg delte ut propagandamateriell til disse. For den måten hvervet jeg nok også en del medlemmer til N.S. Det er nok sannsynligvis også riktig at jeg har forsøkt å få Trygve Sund til å melde seg inn i Bondesambandet.

Det stemmer at jeg lot sette opp et par ekstra piggtråder på havegjerdet rundt hovedbygningen på Saxlundelike for kapitulasjonen. Piggtråden ble klippet ned igjen da ordren kom om at alle N.S.-folk skulle arresteres, for ikke å vanskeliggjøre arbeidet for politiet.

ad: Siktetes arbeid som adjutant hos Quisling.

Jeg ble av Quisling beordret som adjutant hos ham fra 1. april 1942. Dette var kort tid etter jeg kom tilbake fra frontinnsats. Jeg hadde denne stillingen til 1. april 1943.

Mitt arbeid som adjutant besto for det meste i vakttjeneste på Slottet, og dessuten med ordningen og fordelingen av hele slottspersonellet under eventuelle brann- og luftalarmer. Den ordinære adjutant-tjenesten ble utført av kaptein Langlie, som var overadjutant. Jeg hadde således ikke noe med Quislings arbeid å gjøre, og fikk ikke noe innblikk i hva han drev med.

Jeg ledsaget Quisling på en reise til Hamar, og dessuten under et idretts-stevne i Oslo. Allers ble slike ting utført av overadjutanten, kaptein Langlie.

ad: Hirdmarinen og siktetes arbeid med den.

Hirdmarinen ble opprettet den 5. mai 1942 etter en forordning av Quisling. Den skulle først av være en underavdeling av rikshirden. Den 17. oktober 1942 ble den etter forordning av Quisling opprettet som egen divisjon, sidestilt med rikshirden. Jeg vet ikke riktig hv. som var foranledningen til at hirdmarinen ble opprettet, men da jeg kom tilbake fra fronten i slutten av februar 1942, fikk jeg i oppdrag av Quisling å framkomme med en utredning ang. opprettelse av en eventuell hirdmarine. Jeg kom så med en skriftlig utredning om spørsmålet. Den 5. mai 1942 ble hirdmarinen opprettet, og jeg ble utnevnt som sjef for denne fra samme dato. Jeg innehadde samtidig stillingen som adjutant hos Quisling.

XX

Da jeg sluttet som sjef for hirdmarinen den 17. november 1943, hadde den et medlemstall av ca. 400 stk. Dette var for det meste noe eldre sjøfolk eller sjøinteresserte. De var fordelt så si over hele landet, inndelt i distrikter svarende til hirdens inndeling i regimenter. Det var også oppnevnt ledere for de forskjellige distrikter.

Hirdmarinen var en underavdeling av N.S., men sto underlagt Quisling som øverste sjef. Utgiftene til driften av hirdmarinen ble utredet av N.S.-økonomiavdeling gjennom hirdstaben. Dessuten ble det yttet en del private bidrag.***

Sveisesmateriellet som hirdmarinen benyttet, besto av en del seilbåter, lystseilere, som vi hadde fått utlånt av det tyske siro, på forskjellige steder langs kysten. Dette var de antagelig båter som tidligere var blitt beslaglagt av siro, og de ble ikke beslaglagt fordi hirdmarinen skulle få dem.

Jeg sluttet som sjef for hirdmarinen etter eget ønske den 17. november 1943. Som grunn for min entledighets-søknad ga jeg opp at jeg måtte overta gården hjemme, da min bror skulle reise til fronten.

Direktor Hjalmar Steenstrup sen. var min fetter. Da jeg kom tilbake fra fronten i slutten av februar 1942, fikk jeg greie p' at han var arrestert av det tyske Siro for ca. et halvt 'r siden. Jeg satte mig fore at jeg skulle forsøke ' hjelpe ham. I den anledning s'kt jeg og fikk foretrede for Rediess. Av ham fikk jeg imidlertid ikke noen ordentlig greie p' hvordan saken sto. Jeg hadde p' forh'nd hørt at Steenstrup's sak var meget alvorlig, og at han sannsynligvis ville bli skutt. Kort tid etter' gjorde jeg igjen et forsøk p' ' f' snakke med Rediess, men ble av hans adjutant henvist til Fehmer. Jeg fikk snakke med Fehmer, og av denne fikk jeg greie p' hva Steenstrup var ankl. set for, og at hans sak var meget alvorlig. Jeg ba Fehmer om at Steenstrup måtte bli sluppet fri igjen, og at min fetter, kaptein Henrik Brun, og jeg skulle garantere med v're liv for at han ikke i fremtiden skulle 'gj' noe galt. Fehmer avsto ' te imot v'r garanti. Steenstrup ble ikke sløp fri, og satt i fengselet helt til krigens slutt. Jeg gjorde alt jeg kunne for ' forsøke ' hjelpe ham, og jeg snakket flere ganger med minister Fuglesang for ' f' ham til ' forsøke ' oppn' noe. Jeg tror ogs' at Fuglesang gjorde hva han kunne.

Jeg vet ikke sikkert om mine henvennelser for ' hjelpe Steenstrup har hatt noen betyding, men jeg mener at dette har gjort sitt til at han ikke ble henrettet.

Jeg mener at Fehmer vil kunne uttale sig nærmere om denne saken, og jeg vil ogs' gjerne at han skal bli avhørt om dette.

Omtrent samtidig med det som er nevnt ovenfor, fikk jeg en henvendelse fra skoleskipskaptein Frederiksen, korten, om jeg ville hjelpe ham for ' f' ben' det hans sønn, Løytnant Bjørn Fraser, som var blitt dømt til døden av den tyske marineskrettsrett. I den anledning skrev jeg et brev til minister Fuglesang, som igjen gjorde henvendelse til Quisling. Resultatet ble ihvertfall at han ble ben' det. Fraser ble satt i konsentrasjonsleir i Tvedestrand, og er kommet tilbake til Norge etter kapitulasjonen.

Først noe etter kapitulasjonen har jeg fått kjennskap til at ogs' minister Stang skal ha arbeidet for ' f' ben' det Fraser.

Opplest og vedtatt.

Bertil Brun. (s)

Henry Lie. (s)
politikonstabel.